

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirde-
tésnél olcsóbb. Nyiltér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem káldotnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A szabad sajtó.

országos emberek és lapok egyaránt beszélgetnek a szabadsajtó féltelenségeinek mikénti korlátozásáról.

A művelt világ társadalma mindenütt nagy jognak ismeri s mint ilyen, még eltorzulásában is védi a szabad sajtót. Nem is hisszük, hogy a haladás alaptételeivel ismerős ember ellene, mint szabad sajtó ellen, nyírbáló ollót merjen emelni.

Nem csoda, mert a szabadszólás annyi, mint a szabadgondolkodásnak fentszóval üzése. És az ember csak szabad gondolkodás által ember.

Azonban az államélet sohasem lehet a maga praktikus megvalósulásaiban olyan, mint a minő az ideálja. Így a szabad sajtó is, mint korunknak minden erkölce, fokrul-fokra súlyodván, ma már oda jutottunk, hogy sajtószabadság alatt in praxi igen sokan azt értik, hogy ma már bárki jogosítva van bárkinek neki rotanti; kímélet és tekintetek nélkül minden felsőbbséget lerángatni; az isteni és emberi törvények fékezését szétszakítva minden intézményen, mely a szenvedélyt vagy szeszélyt zsenirozza, hanyat-homlok végig toporzékolni.

Példát erre fölőleség idezni. Éppen megynék oly kövér mintákat szolgált a szabad sajtóval való kenyérkeresetszerű visszaélésekre, mintha csak kertészi kezekkel berendezett melegágya volna itt a romlott izlésnek és botrány csinálásnak. Névszerint utóbbi időben két tiszpartti lap oly hangot és stílust használ, hogy attól meg kell undorodnia minden becsületű embernek.

De hagyjuk a gyűlöletes példákat; térjünk át a kérdés általános oldalaira.

A jelenkori sajtónak túlkapásairól országos kapacitások is úgy nyilatkoznak egyaránt mind, hogy azokat vadon tenyészni engedni tovább nem lehet; nem lehet már azon kiszámíthatlan köz- és magán kárta tekintettel sem, melyet napról-napra okoz a nyomtatásban közkézen járó sok irodalmi vackor.

Tehát a baj egyhangúlag konstatálva van. De hogy mit kellene tenni vele szemben, arra nézve elágazók a vélemények.

Egyik rész kvalifikációhoz szeretné köttetni az ujságszerkesztést; a másik eltörülni kívánja a sajtóperek esküdszéki tárgyalását s azokat a rendes fenyítő bíróság elé utalná; a harmadik rész a sajtót bentartó társadalmat okolja az egyetemes súlyedéért s a publikum szigorúbb izlésétől várja a selejtes termékek kivetését.

Nézetünk szerint ugyanaz a viszony az észlelt bajok s a javasolt orvoslatok között, mint minő természet a hidegláz és az annak gyógyítására jó szerek között fenáll.

Bizonyos esetekben, bizonyos föltételezett diagnózis szerint mindegyik jó lehet. Nézzük hát, melyiktől mi javulást várhatunk.

A kvalifikáció kimondása, ha helyesen és szigorúan szemeltetnek ki a képességet dokumentáló tényezők, mindenesetre sokat segít a sajtó súlyedő tisztességén. Hiszen abszurdum is, hogy zsbárus, gyepmester vagy kéményseprő firmát nem tehet ki mindenki még az iparszabadság hazájában sem; ellenben a közélet bírálatának, a világ folyásának, az eszmék tisztázásának nehéz munkájára mindenki minden korlát nélkül feljogosítottatik.

Az 1848-iki XVIII. t. c. r. §-a: »Gondolatait sajtó útján mindenki szabadon közölheti és szabadon terjesztheti.«

Tehát: »mindenki.« Az is, a ki nem ért ahoz, a miről beszél. Az is, a ki önzésből, rosszakaratból, bosszúból, botrányhajszolásból nyúl a tollhoz. Az is, a ki értelmileg és erkölcsileg még éretlen hozzá. Szóval mindenki.

Nincs a világon sehol, se nálunk, se máshol semmiféle iparüzés terén akkora szabad kéz engedve, hogy még a korát se keresnek az illető nyilvános cégtulajdonosnak; csak a sajtó terén van ez meghonosítva. Csizmadia sem lehet, a ki nem nagykorú; szerkesztő lehet akármiféle kicsapott diák, elbukott félkézalkmár, minden bizonytalan egzisztencia.

S amint a firmát kitűzte, nem kell egyéb csak nagy kép, hangzatos szavak, méltóságos kothurnus — és meg van az értetlenek előtt a külső tekintély, az eszmei vezetésre való rátermettség látszata.

Igaz ugyan, hogy magában véve a kvalifikáció kikötése nem sokat biztosít; de az még igazabb, hogy a kvalifikációnak teljes elengedése meg éppen semmiről se kezeskedik.

Szóval a priori világos, hogy bizonyos korak és képességnek követelése okvetlenül csak jót eredményezne.

Ezt tagadni csakis az merészleheti, a ki történelmet, lélektant és gyakorlatot semmibe sem szokott venni, a ki tele van önmagával. Hiszen minden anyagi és szellemi munka, minden hivatal és kenyérkereset hozzá van bizonyos korhoz kötve. A sajtát teste már csak legelalkudhatlanabb tulajdona mindenkinek; és a testi túrt ipar üzése is korhoz van kötve. A történet és pszichologia is azt tanítja, hogy az ítélet komoly megállapodása, az ismeretek bizonyos minimuma is életkorhoz fűződik.

Ha tehát a lapszerkesztést a legszabadabb állam is bizonyos korhoz kötné, egyáltalán nem követne el senki ellen igaztalanságot. Hiszen csak azt tenné az illetővel, a mit számtalan más szellemi munkással szemben századok óta tesz közhelyesléssel mellet. Avagy következik-e, hogy jobb jogász, a ki jogászokodott, mint a ki nemes passióból talán privátim eltanulta a törvénykezést? Következik-e, hogy nagy tudós, a ki dr-t szerzett neve elé, és nála hátrább áll, a ki dr. nélkül, csendben, szenvedélyből folytat mély tanulmányokat?

Abszolúte nem következik egyik sem; és mégis az egész világon ilyen és hasonló formákhoz, diplomákhoz van kötve az egyik-másik állásra való kvalifikáció.

Mondtuk már, hogy teljes biztosítékot a kor és előfoglalkozás kikötése sem nyújt — mint a hogy sehol se nyújt, mégis mindenütt fenáll. Hiszen régi dolog, hogy a tanultság legkevésbé függ a kortól, sokkal inkább a szorgalomtól és tehetségtől; a jellem meg pláne alig igazodik az értelmi állapot után, sőt Russzónak paradoxszona szerint ismeret és erkölcs megfordítva viszonylanak egymáshoz. De az aztán annál kétségtelegebb, hogy a mostani fékevesztett állapotokon a kor és előképzetség kikötése mégis nagyban segítene.

Vegyünk csak fel egy praktikus példát. Ha például kikötötték, hogy lapot csak diplomatikus ember szerkeszthet, akkor a létező 600 lapból mindjárt elenyészne 50% — és azért a hazának aligha lenne oka sajnálkozni.

Aztán meg egy diplomatikus ember a szerencsevadásznál mégis csak nagyobb garancia minden tekintetben; mert legalább van valami veszteni valója; mert a kar, a melyhez tartozik, feszélyezi féktelen szendékaiban; mert relatíve több erkölcsi érzék föltételezhető nála.

És ezen intézkedéssel még a gondolatszabadság se szenved, mert hisz írhat azért akár a normalista diákokcska is, a mit akar, csak ha akad olyan diplomás szerkesztő, a ki beveszi.

Ezt követeli már az osztó igazság is; mert hisz minden más téren hasonló eljárást mutat a praxszis.

A bíró, ügyvéd, iparos stb. dolgozthat akárkivel; de neki kell kvalifikációval birnia s a felelősséget viselnie. Miért ne legyen hát hasonlóképen rendezve a szerkesztőkötés is, mikor ez érdekben volna így a társadalomnak s mikor a szószabadságnak ezáltal egy hajszála se görbülne meg?

Látni való ezekből, hogy a szerkesztői kvalifikációnak bizonyos korhoz, előképzetséghez és magától értetik — feddhetlen előléthez kötése nem csorbítja senki jogát s megfelel egy a tiszta osztó igazságnak, mint a célszerűségnek.

A másik sokfelől ajánlott korrektívum: a sajtópereknek rendes büntető bíróság elé terelése.

Kérdezzük meg csak magunktól: miféle körülmények emelték közzsájjra a sajtóvisszaéléseknek ezen biztató gyógyszerét? Bizonyára azon állandó és igen számos gyakorlati példa által támogatott tapasztalat, hogy: 1. Mert az esküdteket ítéletükben mindig befolyásolja az ugynevezett Közvélemény, melyet pedig nem logika és jellem, hanem láрма és szenvedély szokott nálunk is, mint mindenütt a viláon, a legtöbb esetben megalkotni. 2. Mert az esküdteknek se szellemi nivója, sem anyagi függetlensége nem oly általános és kipróbált, sem eljárása nem olyan gyors, hogy azt az ítéletmondó törvényszékével párhuzamba hozni lehetne. 3. Bebizonyított tény, hogy a magán becsületet és tollal megsebzett családi hírnevet az esküdszék nálunk rendszerint nem veszi komolyan s a papiros haramiái ellen soha példás szigorral, kellő fenytékekkel föl nem lépett s így a becsületes embereknek a becsületes vipera fogai ellen nem nyújt garanciát.

Ezen és hasonló tapasztalatok vetették föl szinre a sajtópereknek az esküdszék elé terelése eszméjét.

Kérdés: helyesen-e?

Nemzetünknek hosszú és keserű történelmi iskolákban, véren fizetett tandíjjal volt alkalma megtanulni, hogy a közzabadságnak vértje gyanánt szolgálható intézményekre féltékeny maradjon. Nem csoda tehát, ha az idealisták és elvnyargalók rögtön homlokuk közepére tolják szemöldöküket, mihelyt valamely — bár éppen oly fiatal, mint elhamarkodva készült — szabadelvű intézmény módosítása kerül szőnyegre.

De ily kérdésben nem lehet az ösztönsugalmazta politikusokra hallgatni, sem rokon- és ellenszenvük után indulni. Practice, az élet szükségletéből kiindulva kell a kérdést elemezni.

Mit is akarunk tulajdonképen?

Azt, hogy a ki sajtó útján a közérkölcse vagy magánbecsület ellen vét, az méltóan megbűnhődjék, éppen úgy mint más bűnös.

A jelenbeli esküdszék nyújtanak-e ellenük garanciát?

Nem.

Mit kell tehát cselekedni?

Éppen se következik, hogy most már az esküdszéket, bűnvádi eljárásunknak egyetlen liberalis forumát, el kell végkép törülni. Nincs az megírva sehol se, hogy egy intézményt, ha elévül, rögtön ki kell küszöbölni.

Tessék azt a tapasztalat és közzükség igényeihez képest átalakítani.

Emeljük fel jól az esküdtek anyagi és szellemi cenzusát, vegyük el tőlük a nem politikai ügyeket, és a javulás nyilván érezhető lesz.

Hiszen a privát sérelmek, személyes bánalmazások, már természetüknél fogva sem való esküdtek elé. Vagy ugyan van-e tisztességes ember, a ki fentszóval ki meri mondani, hogy a rágalmozó, becsületsértó stb. ne vegye el méltó büntetését, minél előbb s minél szigorúbban?

Bizonyára nincsen.

Védjük tehát az esküdszéki intézményt lényegében, de rosszaljuk jelen hatálytalannak bizonyult alakjában. Védjük, mint a politikai szólásszabadság Palladiumát; de elitéljük mint a magánbecsület és közérkölcse megsértőinek menedék-odúját.

Vagy ugyan ki is kívánhatja, hogy a lábra kapott hirlapi elaljasodásnak különféle nemei ezentúl is a multioz hasonló dédelgető elbánásban részesüljenek? Van-e szüksége nemzetünknek önkeblén kigyókat melengetni? Kire nézve kívánatos az eddigi laza esküdszéki eljárás?

Csak az alávaló, gazellekre, a kiknek szokásuk vagy természetük a más legdrágább kincsén, becsületén, ragódnak.

A békés, vitakerülő ember örülne, ha kimondatnék, hogy az első fára kipeckelnek minden becsületmaró irodalmi kalandort.

Ne zavarjuk hát össze az eszméket; védjük igenis az esküdszékét, mint a politikai szabadgondolkodás létfeltételét; de ne védjük vele és benne azokat a gazembereket, a kik az ő árnyékában akarnak meghúzódnak a maguk ellen zúditott erkölcsi vészfelhőknek zivatara előtt.

Összefoglalva a mondottakat: az esküdszéki intézmény főtartandó, de onnan minden nem politikai és magán természetű panasz a rendes büntető bíróság elé terelendő; a sajtótörvény a tapasztalat és szükség igényeihez képest minél előbb módosítandó.

A harmadik orvosság minden esetre leghatékonyabb: buktassa meg a közönség az életre nem érdemes sajtót.

Kár hogy ez a biztos szer csak theoretikus, mint az oroszlan-fogás módszere: veszünk egy sivatagot, beletesszük rostába; ekkor kihullik a homok, megmarad az oroszlan.

Hanem hát a publikumra való appellátá üres nagymondás. Pletyka és skandalum, mióta a világ áll, mindig igen kapós delikatesz volt, az is marad.

Azután meg a publikum úgy fogja fel a dolgot — és joggal — hogy ő fizeti a szellemi kosztot, hát tessék neki azt tálalni, a mit ő szeret. Továbbá meg kell gondolni, hogy a szerkesztő, ha akármilyen magas szellemi nivón áll is, kénytelen tekintetbe venni a közönségnek észbeli és szívbeli közepes nivóját s ahhoz alkalmazni hangját és modorát.

Nehogy azt higgye valaki ebből, hogy védjük az élehetetlen, személyeskedő zúglapokat. Bár kivessze még a hírük is! Hanem utalni kívántunk arra, hogy mennyire impraktikus és gyümölcstelen, ha valaki olyan orvosságot ajánl, a mely nem létezik, csak gondolatban.

Igaz, hogy mívelt és tisztult ízlésű ember nem fog járni lapot, mely a becsület és tisztesség fogalmait minduntalan felfofozza — ezt gondolná az ember. De nem úgy áll a dolog.

Szemünk előtt van elég példa rá, hogy teljesen kifogástalan, derék, jellemes emberek, csupa heccből, csupa enyelgésből járatnak és fizetnek oly lapokat, melyeknek úgyszólván kizárólagos kenyere a személyeskedés; a tekintélyes állásokra érdemesült férfiak pikáns csipkedése; a botrányok és piszkálódások végérhetetlen gyűjtögetése.

Tessék ezt a publikumot meggyógyítani! tessék az ízlést, erkölcsöt, közszellemet az ilyen levegőként elterjedt miazmától fertőtleníteni!

Uraim! méltóztassék elhinni, ez sziszifusi munka volna. Nem a publikum rontja és rontotta el az ujságokat, hanem ezek rontották és rontják napról-napra a publikumot.

Igaz, hibás ez is, hogy nem tiltakozik a maszlag ellen, hogy vissza nem utasítja a ledér hangot és durva modort; de ez ellen a hiba ellen nincs hova appellálni és vádaskodni, mert a publikum maga a legfőbb erkölcsi törvényszék.

Hanem az égbekiáltó vád igenis, minket ujságírókat illet, a kik közvetve, vagy közvetlenül, de mindig okai vagyunk a selejtes közlemények megjelenésének. Ne legyünk álszentesek! Ha van lelkiünk elkövetni a nemzetrontó bűnt számról-számra, legyen bátorságunk is sülyedtségünket bevallani.

De minek beszélünk első személyben? E lap talán szerénytelenség nélkül beszélhet a harmadikban.

A sajtónak — kivált a vidékinek — fokozatos sülyedését évek óta figyelemmel kísérvén, ide iktatjuk, mit tapasztaltunk.

Minél kisebb a lap köre, annál kiálthatatlanabb a hangja, annál gyepelebb a tartalma.

Ez természetes. Nagyon szűk körben a közérdekű témák hamar kifogynak s érdeklődést csak terefere vagy botrány által lehet ébreszteni. Kétszeresen áll ez a gyakorlati szabály akkor, ha egy város két pártra szakad s mindkettő fentart egy-egy heti árkus nyomtatványt azért, hogy vissza káromkodhasson a másikra.

Példákat idézni fölösleges; csakugy hemzsegek körülöttünk.

Minél inkább rá van szorulva a szerkesztő, hogy a lap adjon neki kenyert, annál hitványabb az ujsága.

Ez is meg lehet könnyen magyarázni. A gyomor, ha üres, korog. Az éhség — Arany szerint feluszított örvös kutya — nem kér, mily áron csillapítja; de a csillapítást követeli. Hát azután rászolgál a kenyérre, a ki bír, becsületesen; a ki nem bír becsületesen, úgy a hogy lehet.

Lap, párt nélkül, fönt nem állhat; theoretice igen, de gyakorlatilag nem. Innen van, hogy minden lap keres pártot, a melyhez csatlakozzék; innen van, hogy sohasem a lap csinál pártot, hanem mindig a párt lapot. A ki aztán lapot indít párt nélkül, az folyton leskelődik: hol támad valami szakadás a közönségben? hol vesz össze egy tábor? s a secedenseket megkínálja, vagy legalább a kövüket fújja mindaddig, míg meg nem fogadják dudának.

A minők az illető párt keletkezési indokai, olyan a lapjának tisztessége. A pártlapnak a párttal menni kell, különben megszűnik élni; pedig hát a ki ebből a keserű kenyérből él, az éppenugy szereti azt, mint más a magáét s csakugy van benne életösztön, mint a másik emberben.

Ha tehát a párt pl. sértett hiúságból, személyes ambícióból, vagy tehetetlen nagyzási hóbortból keletkezett: akkor a lap is örökli ezeket a veleszületett bűnöket, mint görvélyt.

Mindezen tényezőkből csak az látszik ki, hogy minden lap olyan, mint a szerkesztője, vagyis hogy a ki a lapokat akarja reformálni, reformáltassa előbb a szerkesztőket.

Ha majd a szerkesztőség nem lesz tacérbabb mesterség a kéménysöprésnél; ha csak distinguált vagy diplomatikus embernek lesz szabad firmául szerepelni: akkor nem lesz annyi lap s így nagyobb lesz a fenmaradóknak köre, közönsége s így realisabb, objektivebb lesz a tartalma. Ha a szerkesztő kvalifikált ember lesz, akkor majd nem kap minden sértett hiúság és megferhetlen malkontentus kör egy-egy fizetett kutyát, a ki megugat, megmar akárkit, mert éhes és különben nem kap csontot. Ugyan visszaélés akkor is lesz, de kevesebb és kisebb; kevesebb, mert diplomatikus ember nem adja magát olyan olcsón s így csökkenni fog a kereslet; kisebb, mert ha eladja is magát, hát — legalább a statisztika hiteles százaléka szerint — nem fog se oly könnyen, se oly mélyre sülyedni, mint a ki szerkesztőség nélkül senki, és semmi, a mennyiben vesztetni valóval nem rendelkezik.

Egyébiránt ezen csakugyan létező és konstataált bajoknak fenforgása éppenséggel nem jogosít fel olyatén kifakadásokra, a minőket megcsontosodott konzervatív öreg urak, vagy minden apró hibában államromboló veszélyeket sejtő kicsinyhitűek igen gyakran hallatni szeretnek. A mai világ se nem jobb, se nem rosszabb, mint volt a régi, s a változás csak abban áll, hogy az adott új viszonyok perspektívái mellett, más és más háttérrel tűnnek fel, a különben örökké önmagukat ismétlő emberi gyöngeségek. Eppen azért kár a mutakozó hiányok fölött rögtön nehézkörbe esni és Magyarországot a hottentották és egyéb barbár népek közé sorozni akarni. Mert bizony nagyjában és lényegében nálunk is ugy van, mint máshol, se jobban, se rosszabbul. A kik tehát, mihelyt valami ujságcikk inyüket csiklandozza, rögtön tüzet kiáltanak, csak azt mutatják, hogy nem nagyon ismerik a világ folyását és kicsi a tájékozottságuk. Hamar kétségbeeső emberek nem valóik a közéletben szerepet játszani; mert itt a viszonyokat nem lehet vezényszóra, így vagy amugy pördíteni, hanem csak lassu munkával lehet azokat szabályozni. A morál, mint a világ folyásának mindenha érvényesült lendítő kereke, egyik részen sülyedhet, de el nem bukhatik. Ezt bizonyítja három ezer év története.

Ne legyünk tehát pesszimisták; ne tanusítsunk gyávaságot és tehetetlenséget minden apró baj ellen, s különösen ne gondoljuk azt, hogy valami distinguált modort tanusítsunk az által, ha honunkat, nagyvilági műveltséget szenvedve, ócsároljuk és meglevő hibáit, mint unikumokat, parentáljuk.

Praktikus életbölcsekre törekvő férfiú sohasem mizantropáá egyesek hibái miatt és sohasem fogja az emberek bűneit az emberiségnek, a polgárokét a polgárságnak felróni. Az intézmények időjártával elévülhetnek; a szabadság elfajulhat szabadossággá; de éppen azért csak az viseli méltán az intelligens nevet, a ki fejét a kúsza viszonyok között sem veszíti el. Vannak hátrányai a szabadsajtónak, vannak a cenzúrának; hogy melyik rendszer legyen érvényben, azt a többség jogosult megszabni; hogy a józanok legyenek többségben, ezt az igazi intelligenciának iránymutatása, s a logika és morál eszközeivel való érvelése eszközölheti ki.

Egyébiránt e kérdéshez szót meg mindig engedünk.

A bajai országos nap.

Szeptember hó 21-én, mikor a nap a nyárszaktól öszbe lép, szép ünnepet tartott Baja. Egyik legnagyobb embere, országhírű lantosa szülőházát jelölő emléktáblával s ennek megünnepelésére hívta meg a

szomszéd törvényhatóságokat, az ország szívet, a tudományos és szépirodalmi társulatokat.

A ki birt eljönni — bizonyára eljött; ki nem jöhett szíves üdvözlését küldte.

Zombor szab. kir. város törvényhatóságát az ünnepélyen Hoffmann Mihály polgármester, Popovits Döme szerb író, Radics György főgymn. igazgató képviselték.

Alig találták helyünket. Hoffmann Mihály polgármester dr. Nikolsburgernél, mi ketten Atanackovits György urnál nyertünk lakást. A szíveséggel majd megölték hogy magyarul megmondjam. A mi gazdánk s házi népe oly figyelmes, oly szíves volt, hogy én itt is kötelezve érzem magamat legmelegebb köszönetem nyilvánítani; de maga a szoborbizottság, maga a municipium is oly vendégszeretetet fejtett ki, melynek pártját ritkán találhatni. A meghívottaknak előre küldötték a különböző jegyeket.

Mi szombatn illetve 20-án egy órákor már Baján voltunk.

A város fellobogóva van. Ünnepies arcot mutat az egész. Este szini előadás, Tóth Kálmán „A király házasodik” című darabját adták. Másnap 3/4 9 órára a városháza tanácstermében gyűltek össze a meghívottak. Általános ismerkedés és bemutatás után a szomszéd terembe mentünk, hol az ünnepély első része folyandó volt. Szép hölgyek koszorúja volt itt már együtt: az elhunyt költőnek rokonai, tisztelői számosan. A terem északi falán a költőnek virágokkal koszorúzott olajfésztű életnagyságú képe függött; előtte állt az emelvény, a honnan az ünnepélyt ünnepélyes szavakkal megnyitó polgármester, Drescher Ede, intézte szívhez szóló szavait a közönséghez. A megható hangja a szív húrjaiba koptt s nem egy szemben láttam könnyűt. Végezven beszédét, az elismerés tapsai között vonult vissza, hogy helyét dr. Ferenczynek engedje. Dr. Ferenczy másfél órán át beszélt. Beszéde művészi; a dictio követelményeinek megfelelően meglepő fordulatok, a költő egyéniségét finoman jellemző apró, eddig kevésbé ismert adatok ébren tarták a zsufolt terem rekkenő melegében elernyedni kész figyelmet. Tapsvihar jutalmazta a felolvasót.

Ekkor a költő szülőházához indult a menet zeneszóval. Oda érkezvén, a dalárda énekelte a himnusz; ezután Vadnay Károly, a „Fővárosi Lapok” szerkesztője, a költő legrégebb, leghívebb barátja beszéde közben lehullott a lepel az emléktábláról, melyen ez olvasható: Itt született Tóth Kálmán a költő 1831. márc. 30-án. — Vadnay Károly beszéde után Komocsy József felolvasta az alkalomra írt költeményét, végezetül pedig a dalárda énekelte a szózatot.

Azután szét ment az ünnepelő közönség, hogy csakhamar a lökerti díszbédén találkozzék, 200—250 teritékü lehetett ez. Az étlap: fehér és barnaleves, Hideg kecsge aszpikkal. Süllő mayonnaise. Csibepörkölt, vesepecsenye, marhasült. Crème és húsos pite. Pulyka és kaesa sült. Csemege, fagyalt-káv. Borok: Szilvási fehér. Szegszárdi vörös. Pezsgő. A szárnyas pecsenyénél a város főispánja a felséges uralkodó családra emelte poharát s szavait állva hallgatta a vendégsereg. Utánna néhány percre felkelt Drescher polgármester s általán a vendégekre ürité poharát. Szenczy főgymn. igazgató az Akadémia, a Kisfaludi és Petőfi-társaságot küldötteiben köszönti fel. Vadnay az Akadémia üdvözlését tolmácsolja és Győri és Szász elmaradásának okát nevezi meg. Erdélyi Gyula a „Bajai Közlöny” szerkesztője e közben felolvassa Szász Károly táviratát: „Akadályozva testileg, lélekben együtt ünneplem önökkel a költőt és üdvözlöm a jeles születésnapján önmagát megtisztelő város lelkes közönségét.” Beöthy a Kisfaludi, Komocsy a Petőfi-társaság üdvözlését adja át Csillag Teréz művésznő lelkes ovatiók között a nemzeti színház részéről élteti a költő emlékét. Dr. Bartsch képződei igazgató a megye s a városok küldötteire emel poharat, mire Radics György Zombor város küldötte Baja polgárságára és jövőjére üritette poharát következőképen:

Mélyen tisztelt Uraim!

Emelek poharat Baja város polgárságára s ennek jövőjére. Szépnek, ragyogónak látom azt, mert jelenében szemlélem mindazon faktorokat, melyek a szebb jövőnek garanciái. Mult generációja e város első virágzását felidézte. Jelen generációja pedig olyan, melyre bármely város büszke lehetne. A múza csókjától ittasult költő; a hadak Istenétől ágyúk dörge között hőssé avatott hadi; Themis fegyvereivel övezett férfiú s a nemzeti élet számos lelkeséje jött felszínre e nemes város polgárságából. Mi szeretett megyénknek illati, reája Baja városa képezte és képezi a legközelebbi multban és jelenben amaz anyát, ki derék fiaikat nevelt és nevel számára. E derék férfiak által biztosítva hiszem Baja szebb jövőjét. Ha áll, mit a költő a hazára mondott: „Nagygyá csak fiaid szant akarátja tehet”: ugy ez egy városra még inkább alkalmazható. Ha fiai tágabb körben érvényesítik tehetségüket, ugy minden esetre székebb körben még nagyobb sikert érnek el. És ép ezen oknál fogva nem lehet Baja városa azon város, mely lelte magát. A mai fényes és fényesnél még szívesebb ünnepélyeségek, kegyelet adója gyanánt hozva, hirdetik: méltó az életre, birja egy szebb jövőnek biztosítékát. A viszonyok immár előnyére kezdnek alakulni; lelkes fiai felfogják hivatásukat s a jövő biztosítva van. Eljén Baja városa, virágozzék s népes kaptárként bocssáson ki rajokat, derék férfiakat, megyénknek, hazánkknak.

Dr. Ladányi Ferenczyre, Vadnay Komocsyra mond toasztot, mint ez ünnepély főszereplőire. Dr. Ivánovits a hangverseny szereplőit köszönti fel. A többi köszöntőkről nem emlékezhetem meg, mert a jökdév lángja annyira felcsapott, hogy három helyen is látok szónokot, ki néhány hallgatót csipve, bizonyára nemes ideákat zeng. De ürül lassan a díszbéd tere, a publikum a városba siet, hogy a concertben jókor megjelenessen. Nini az előkészületek az utcákon azt sejtetik, hogy kiválgítás is lesz. A concert elő és utódarabja elmarad jelenti a kis Erdélyi, de nem mondja meg miért. Talán nem vesztettünk semmit sem; a többinél jól mulattunk, különösen Csillag Teréz művészi szavallatánál. A koncerten Bajának összes szépei megjelentek. Nem szakítok ki egyet sem e koszorúból.

úgy lesz szép, ha teljes. A koncert végeztével tanácsot vette kezdetét. A csárdást jó kedvvel járta a fiatalság s ez jó jel. Magam azután körüljártam a teremben s egy pár szepet kockáztatva egy-két meyeccsének, titokban haza siettem.

Nem hallgathatunk el a rendezés nagy méreteire való tekintetből két megjegyzést. Első: szeretnők tudni, mekkora terjedelmet szántak a bajaiak a majdan elkészülő Tóth Kálmán-szobor leleplezése alkalmánál? Azon aránynál fogva, mely egy emléktábla és emlékszóbor közt fennáll, ezen országos jellegű ünnep után annak legalább is nemzetközinek kell majd lennie. Kismiséhez nem illik a nagymise énekkarát alkalmazni; annak a szobor leleplezésén lett volna helye.

Másodszor: lehetetlen meg nem akadnunk azon a tervszerűnek látszó mellőzésen, mely a megyének szellemi életében némiképp számottevő férfiak iránt tanúsított. — Van nem egy megyei, sőt bajai illetőségű költők és írók, akik a megyében élnek, dolgoznak, s nemcsak közéletünkben, hanem az irodalomban is számot tesznek, sőt jobbra közeli viszonyban is voltak a megünnepelettel. Hanem azért ezeket meg sem hívta senki, annál kevésbé pedig kombinációjába az ünnepi óda megírásánál. Pedig Dömötör, Szulik, Csupor, stb. bizonyára megírta volna úgy, a hogy a „pestiek”. Végül nem hallgathatjuk el, hogy a megyei sajtó iránt is tanúsították volna két krajcár ára figyelmet, egy levelező lapi meghívással, ha egyébként nem, talán viszonzásul azon figyelemnek és lelkesedésnek, mellyel a „Bácska” még 1881. évi április 12-iki, 15. számában a szobor ügyét nemcsak a lapban, hanem a megyei közgyűlés előtt is indítványilag pártolta.

Panaszkodunk, hogy a megyében nincs szellemi élet, s aztán minden alkalmat felhasználunk arra, hogy annak létező tényezőit ignoráljuk. Ezt nem apprehenzió vagy boszú mondatja velünk; hanem a jövőre való fontos objektív tekintetek.

Hírek.

Sándor Béla főispán ur öméltsága a főrendi ház szervekedése és ünnepélyes megnyitása alkalmából pár napra Budapestre utazott.

A papai nuntius, Vanutelli Szerafin, f. hó 22-én Budapestről vasúttal Kalocsára érkezett biboros érsekünk látogatására.

Vasady Gyula, az ungmegyei adófelügyelő melletti I. oszt. fogalmazó, a helybeli adófelügyelő mellé II. oszt. pénzügyi titkárrá nevezetett ki.

Az igazságügyminiszter Klinovszky Gyula zombori törvényszéki és Vukasinovics Miklós kulai járásbírói irnokot kölcsönösen áthelyezte.

Pályázat. A megyei gazd. egyesület az adai földműves iskolában egy tanulót akarván kiképeztetni, felhivatnak az erre igényt tartók, hogy folyamodványukat szegénységi-, erkölcsi- és elemi tanulmányaik sikeres elvégzéséről szóló bizonyítvánnyal felszerelve, még e hó folyamában nyújtsák be a gazdasági egyesület elnökségéhez.

A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter, f. évi 35,637. szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy Bács-Bodrogh megye területéhez tartozó Pacsér községben évenként szeptember hó 16-án országos vásár tartassék.

A helybeli iparosok egyrésznének kérelmére Mihályi János úr Bács-Bodrogh megye tiszti főügyésze folyó hó 28-án vasárnap délután 3 órakor a városház nagytermében az új ipartörvényről népszerű magyarázattal összekötött felolvasást fog tartani, melyre a helybeli összes iparosok és kereskedők ezennel meghivatnak. Zombor, 1884. évi szeptember hó 24-én. Bittermann Nándor, Eckert Pál, Frey Imre, id. Hübner Ignác, Lang Flórián, Mayer Ignác, Reichert József, Odry János, Szalay Károly, Szeitrich Károly.

Gróf Zichy Gézat Ujvidéken 25-ére várják. A gróf szombat hangversenyt ad az ujvidéki nőegyesület javára.

Az óbecsei „Egyetértés” polgári kör alapszabályai, a m. kir. belügyminiszterium által, f. é. 51,111. sz. alatt, a bemutatási záradékkal elláttattak.

Torontál megye közönsége f. hó 22-én N. Beeskereken tartott ülésében a megyeház átalakítását és kiépítését elhatározta. Az építési tervet és költségvetést Pártos Gyula földmérő készítette. A költség 450,000 fitra van előirányozva.

Bács-Bodrogh t. e. megye őszi közgyűlése f. évi okt. hó 7-én és következő napjain fog megtartatni.

Landau Lázár, táncitanító, szombaton, f. hó 27-én este, táncpróbabált tart a „Vadászkürt”-ben.

Az ujvidéki polgári kaszinó saját helyiségében búcsúestélyt rögtönzött 24-én Bende Ödön orsz. képviselőnk tiszteletére, a ki holnap utazik Budapestre. A jelenlévő tagok és a vendégek ragaszkodó szeretetüknek lelkes toasztokban adtak kifejezést. Az estély fényét Paracetich Félix főispán jelenléte emelte.

Hymen. Birkáss Róza urhölgyet Szabadkáról eljegyezte földéaki Návay Imre, földéaki birtokos és Csanád vármegye főjegyzője.

A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium megengedte, hogy Bezdán községében a f. é. szeptember 29-ére eső országos vásár ez évben kivételosen október hó 6-án tartassék meg.

Az 5-ik honvédszázalaj szombaton este indul Pécsről és vasárnap délután fél 3 órakor érkezik Zomborra. Hétfőn a legénység leszerel és hazamegy.

Zombor szab. kir. város tanácsa részéről ezenel közhírre tétetik, hogy a zombori adózók által — az 1884—86. évre kivetett III-ik osztályú kereseti és nyilvános számadásra kötelezett vállalati adó ellen beadott felebbezések a megyeházában működendő adófelszámolási bizottság által f. évi szeptember hó 29-én és a következő napjain tárgyalás alá vétetni fognak. Zombor, 1884. szept. 20-án. A városi tanács.

Herczenberger Sándor helybeli táncitanító tánciskoláját szerdán f. évi október hó 1-én a Vadászkürt nagytermében nyitja meg. A táncórák naponta, péntek kivételével, esti 6-tól 8 óráig tartanak. Kivánságra különórákat is ad. Minden vasár- és ünnepnapon nagy táncgyakorlatok fognak tartatni 6—9 óráig, melyeken a tanulókon kívül a t. táncokdedlők is részt vehetnek.

Megjelent és beküldetett Müller Gyula „Rangkorság” című 3 felvonásos eredeti vígjátéka. A munka ára 1 ft.

A dunagőzhajózási társaság igazgatósága tudatja: A Szeged és Tittel között minden kedden és pénteken közlekedő személyhajók Tittelbe való megérkeztek után közvetlen Ujvidékre hajóznak s onnét a budapesti postahajóknak megérkezése után ismét visszazmennek Tittelbe, — Karlócát úgy hely, mint völgyemenetben érintve. E szerint a Budapestről hétfőn és csütörtökön induló postahajókhöz közvetlen menetjegyek Tittelbe, az összes dunai postahajó-állomásokon válthatók.

Kovilon f. hó 20-án, délután 1 órakor, Arzenievits Velizár korcsmájában oly nagymérvű és véres verekedés volt, hogy Ujvidékről csendőrségre kellett az előjárásnak folyamodni; miután a tettesek a községi rendőrséget fenyegették, a rendőrök felszólítására, hogy adják meg magukat, azt felelték, hogy élve nem. Szavin Marko és Nesin Milo f.-kovili lakosokat majd haláláig verték. Erre a vitéz társaság a csapszék elhagyva, a legilletlenebb kifejezések és fenyegetések közt Alsó-Kovilra „Perkosz” című csapszékbe ment. Ezalatt megérkeztek a csendőrök Ujvidékről, kik a községi rendőrökkel együtt, a hat tagból álló társaságot még az éjjel letartóztatták és a f.-kovili börtönbe zárták. 21-én reggel a f.-kovili községvezetés több mint 200 ember gyűlt össze, az összegyűlték az elfogottak rokoniak voltak. E csoportosulás 9 óra után oszlani kezdett és 10 óra tájban már tökéletesen megtisztult a helységhez előtti tér. Ebből kifolyólag, miután az alsó-kovili előjárás nem nyújtott elég segédkezést a rend fenntartására, a közs. rendőrök örvezetője és egy legény leküszöntek.

Az alföldi vasút államosítása. Ertesülésünk szerint, elrendelte a közlekedési miniszter, hogy az alföldi vasút üzeme a társulattal már több hónap előtt kötött szerződés értelmében legkésőbb f. évi december hó 1-jével a m. kir. államvasútak által átvessék. Az alföldi vasútnak beolvasztása a m. kir. államvasútak hálózatába úgy pénzügyi mint forgalompolitikai indokokban találja indokolását. Pénzügyi szempontból előnyös államosítása, mert, eltekintve a külön központi igazgatóság részben megtakarítandó költségeitől, a költséges átadási szolgálat elesik, mely jelenleg a nagyváradi, csabai, szabadkai és däljai közös állomásokon eszközöndő, hol az alföldi vasút jelenleg a m. kir. államvasútakba beágazik, illetőleg azokat szeli. Forgalompolitikai szempontból megjegyzendő, hogy az alföldi vasút transversalis iránya által arra van utalva, hogy a forgalmat lehetőleg egész vonalán át Villányig közvetítse, ami azon követelmény, mely a magyar kereskedelemnek lehetőleg a fővárosban való összpontosítását célozza, természetesen ellenkezik. Ez most meg fog változni, a m. kir. államvasútak feladata lévén az egyes termelési területek érdekeit a főváros és általános kereskedelmi érdekekkel összhangzásba hozni, míg az alföldi vasút díjszabási beolvasztása által az alföldi vasút mentén fekvő községekbe, nem csekély előnnyel fog járni. Különösen fontos a magyar államvasúti hálózat kiépítésére nézve az alföldi vasút szabadka-däljai vonalának bekebelezése, a mennyiben ezen vonal a magyar államvasútak dälja-bródi vonalát a főhálózatától külön választotta, míg ezennel az egész budapest-szabadka-dälja-bródi vonal összefüggő egészet fog képezni. Az alföldi vasút díjszabási politikájára különben az állam már a fentemlített szerződés kötése óta döntő befolyást gyakorolt, mely az arlbergi vasút megnyitásánál, valamint több más alkalommal felmerült forgalom megosztási tárgyalásnál a m. kir. államvasúti hálózat és a közérdek szempontjából érvényesített is. Végül megjegyezzük, hogy az alföldi vasút hossza 389 kilométer és hogy a m. kir. államvasútak üzleti hossza az alföldi vasút átvétele után 4150 kilométert fog tenni.

Színház.

Folyó hó 22-én, hétfőn színrre került „A miniszter előszobájában” című egy felvonásos dramolet E különben igen hatásos dramoletet már oly sokszor láttuk Zomborban, hogy még a darab főszerepét játszó Mándoky remelt művészi alakítása sem volt képes a színházba nagy közönséget vonzani; pedig sokat veszítettek, akik e darabot elmulasztották megnézni. Mándoky, mint az öreg Knabe hatásosan és rutinnal játszott; érzékeny jelenetét sokan megkönyezték. Ezt követte Csiky pályakoszorúzott vígjátéka „Az ellenállhatatlan”. Sajátságos egy munka ez az olvasónak a legnagyobb élvezetet nyújtja, amelyet csak költői mű nyújthat. Minden sora gyönyörű, a vígjáték szabályainak teljesen megfelel, nyelvete költői, alakjai jók, mégis életet öntve azokba, a színpadon a nézőt hidegen hagyja; olyan exotikus valaminek tetszik. En láttam e vígjátékot a budapesti nemzeti színház legjelesebb erőitől előadva, ott is ugyanazon hatást tettem rá. Ha szerző nem választja a cselekvény idejéül a spanyol lovagkort, hanem a motívumot modern személyekkel játszatja el, talán a kétségtelenül értékes mű, eljátszva sem tévesztette volna el hatását. Az ellenállhatatlan Rodrigo lovagot Kövessy játszotta, a tehetséges komikus mindent elkövetett, hogy úgy alkítsa a kóbor, elbizakodott lovagot, amint Csiky megírta azt, de talán ő maga is elfogja ismerni nem egészen sikerült az neki. Sem alakja, sem beszédmodora nem alkalmas eféle szerepekre. Nézetünk szerint a társulat tagjai közül Morvay lett volna hivatva e szerepre. Igen sikerült alak volt Bács mint Diego. Bácsra eddig körülbelül azt mondhattuk, hogy nincs határozott szerepköre; a mai előadás alkalmával azonban meggyőződött bennünket arról, hogy igenis van. A hol már a megjelenéssel inponálni kell, ott Bács igen megfélelő színész. Békessy Róza (hercegnő) toilletje igen szép és korszerű volt. Lauerné (duenna) kifogástalanul játszott.

Kedden Bácsné Liptay Laura jutalomjátékául Almási Tihamér pályadíjt nyert életképe „A miliári” adatott elő. A hibákban bővelkedt, de azért mindenesetre mulatságos színű nagy tetszést aratott színpadunkon. A nagy tetszés hangos nyilvánításában ugyan nem kis része volt az érdemes diák publikum tenyerének, hanem ezúttal a tüzesvérű ifjúság nem

koptatta markát hiába, mert nemcsak a jutalmazott de az összes szereplők derekasán megfeleltek kötelességüknek. Bácsné a címszerepben igazí tűzről pattant miliári volt, (nem tudom ez új magyari szóhoz használható e a „tűzről pattant” jelző). El is keresztelték ez estén zombori Blahánéknak. Mikey, mint Janó tót legény komikus alakjával megnevettette a publikumot, kifordított tót énekét, táncát zajosan megtapsolták. Kövessy war a echt Jüd. Lauerné ügyesen nyelvelt. Hunyady ügyetlenül sz-releskedett Morvay kifo gástalanul játszott.

Szerdán Ch. Lecoq vig operettje a „Nap és hold” került színrre. Mint nem kis érdemét a szereplő személyeknek föl kell említenünk, hogy a sikamlós szövegű operettet oly distinguáltan játszották, hogy a legzigorubb erkölcsbíró is végig nézhethe megbotránkozás nélkül. Az est fénypontját az első felvonás teremtette, énekelték Bácsné, Bácskay Julcsa és Hunfi, aztán Bácsné és Bácskay Julcsa fülemile dala képezte, ez utóbbit meg is ismételtették. Kövessy (de Kalabarasz herceg), Mikey (Elvász kormányzója) derekasán megállották helyüket. Az énekkar és zenekar ezuttal csaknem kifogástalan volt. A színpad láthatatlan hősét, a sügöt kérnénk szépen, hogy szerepéhez híven csak sügjön, ne pedig kiabáljon; a publikum nem fizet dupla antréet, ne is hallja hát az előadást duplán. De Zsó.

Felső-Kovil, 1884.

Szept. hó 20-án délelőtt 9 órakor ért Kátyról F.-Kovilra Dimitrievits Misa orsz. képviselő. A falun keresztül robogván, visszatért a nagyvendéglő melletti térre, hol körülbelül a következő beszédet tartotta:

„Kedves választóim! Mindenekelőtt köszönettel tartozom nektek, hogy ez évi június hó 13-án Tittelben megtartott választás alkalmával reám szavaztatok. Beesületetekre válik, hogy oly összetartók és egyetértők voltatok. Kérlek benneteket, hogy ezennel is azok legyetek. En nagyon keveset ígérhetek, hogy a csajkások érdekében valamint az országgyűlésen kivigyek; de azért bízom és egyben tudatom veletek, hogy, ha csak lehetséges, a szász és oláh nemzeti ségi képviselőkkel fogok szövetkezni („A madarat tolláról, az embert barátjáról lehet megismerni.” Szerk.) és így remélem, hogy egyesült erővel valamit (?) mégis kivihetek érdeketekben. „Zsivio”.

Ti, f.-kovili választóim, képeztétek és képezték jelenleg is a csajkások gyöngyét „Zsivio”. Buzdítalak titeket, hogy semmiféle pressziótól ne féljete, hiszen nagyobb pressziót úgy sem fogtok ez életben többé kiállani, mint aminőt eddigél kiálltatok; mert hát az én megválasztásomnál megmutattátok a kormányban, hogy még léteznek e földön szerbek és nemcsak mint felekezet, hanem mint szerb nemzet. „Zsivio”.

Továbbá saját szemetekkel láthatjátok tisztelt választóim, hogy e kormány a ti tökéletes elnyomatástok és szétdaraboltatástokra törekszik; — erre kézzelfogható példa a f.-kovil-grahovai erdő pagonyban letelepített idegen elem (Ezen merész állítás, hogy a magyarokat saját hazájukban „idegenek”-nek nevezi, eszünkbe juttatja azon közmondást: „Addj a tótnak szállást, kiver a házból.” Szerk.)

Kérlek, figyelmeztetlek titeket, miután ezek a földnek még nem tulajdonosai, hanem csak úgyszólván bérlői; ennél fogva odatörekedjete, hogy ezen idegen elemből a ti határtokot, a melyet a ti őseitek részetre megőrizte, de most töletek elvettek, visszavegyete. „Zsivio nas gospodin”.

Amilyen pressziót, ti itt edes választóim, a községi és a járási hatóságtól éretek: épp ily pressziót fognak reám gyakorolni ott fenn az országgyűlésen, a hová ti engem küldtök.

Ne csüggedjete, ne hagyjátok magatokat, a mig lehet! „Zsivio”.

Tisza Kálmán öngyméltsága nagyváradi beszédében kifejtette elveit és kijelentette, hogy oda fog törekedni, miszerint mindenféle összejöveleteket, illetve bármilyen ellenzéki mozgalmat cenzuráltiltson.

Ez pedig, edes választóim, több mint valószínű, hogy be is fog következni; miután az ő pártja az országgyűlésen túlsúlyban van.

Végül ígérem nektek, edes f.-kovili választóim, hogy mindenféle ügyes-bajos ügyeteitekben, ha nem is leszek képviselőtök, tőlem kiilhetőleg, mindent meg fogok tenni. „Zsivio!”

Dimitrievitsnek ezen útjában hü kalauza és vezetője Stejin Vazul, cs. kir. nyugalmazott főhadnagy és családja volt.

Szerkesztői üzenet.

Viszonválasz M. K. urnak. Hogy a „Bácska” állandóan elmulasztja a maga részéről egy korhólo vagy rosszaló szóval is a helybeli társadalmat korrektív vagy megtorló rendszabályokra felhívni a 76-ik szám vezércikkében megbeszél botránnyok ellen — ez a fehéren feketével van a lap mult évfolyamaiban és számaiban tényleg megcáfolva; mert az hetedéves fenállása óta mindig és mindenféle variációban ostorozta a társadalmi bűnöket. E cikkeket cim szerint mind összekeresgélmi meddő munka volna. Azért a fentebbi — bizonyára memoriae lapsus folytán alkotott — és mégis nagyon apodiktikus itélet módosulása végett, csak a f. évi 11-ik és 30—31-ik számokban „Társas egyleti életünk” és „Tamadjunk fel társadalmilag” című cikkeinkre utalunk. Ebből látható, hogy a legközelebb multban is nem egyszer foglalkoztunk tüzetesen a tagadásba vett témákkal. Ennyit az igazság és tárgyilagosság érdekében.

A többi irányzatos és szubjektív paragrafus magyarázatokra, M. K. ur kora és személye iránti tekintetekből, a kapóra jött alkalom dacára sem reflektálunk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye hódásghai járás területén fekvő 4209 nagyrészt vagyonos német, úgy szerb ajkú lakossággal bíró **Parabuty nagyközségben** a község-orvosi állomás elhalálozás folytán üresedésbe jövén, ezen állomásnak Parabuty községhezánál választás útján leendő betöltésére, határnapul **1884. évi október hó 20-ik napjának reggeli 8 óráját** tűzöm ki.

A pályázni óhajtok felhívának, miszerint az 1871. évi XVIII. t. c. 74. § a és az 1876. évi XIV. t. c. 143. § a értelmében s ezenfelül a magyar és német, esetleg a szerb nyelvismertetét tanúsító okmány-nal is felszerelt kérvényeiket nálam bezárólag 1884. évi október hó 16-áig annál bizonyosabban nyújt-sák be, mert a később érkező folyamodványok figye-lembe vételni nem fognak.

Az orvosi állás 400 frt készpénz fizetés, ezenfelül 35 kr. beteglátogatási s 20 kr. halottvizsgálati díjjal van javadalmazva.

A megválasztandó orvos kézi gyógytár tarthatá-sára engedélyt nyerhet.

Hódásghon, 1884. évi szeptember hó 19-én.

Vissy József,
szolgabíró.

3-1

Előleges jelentés!

Van szerencsém e város és vidéke t. c. közönségével tudatni, miszerint itthelyt egy

bútor raktárt

nyitok.

Scherer Ferencz
üveg-raktáros

Zomborban, fő-utca, Falcione Nándor ur házában.

3662. szám.

Birtokeladási hirdetmény.

A Bács-Bodrogh megye Kúla község határában fekvő, kincstári uradalmi Pettau pusztai III-ik kishér-let 2. és 3-ik dűlőbeli 227^{1441/1600} és 225 holdas birtokrészek, az ezen hirdetés kiegészítő részét képező rész-letes eladási tervek szerint, 5 holdas részletekben vagy csoportokban vagy dűlőnként, vagy pedig egészben a kataszteri tiszta jövedelem alapján megállapított és te-hát a föld minősége szerint különböző, holdankénti 173.²⁷—196.—306.—397.—367.—352.—336—260.—215.—229.—244 frt becsértékkel szóbeli nyilvános ár-verés útján

Lality községhezánál 1884. évi szeptember 27-én

délután 2 órától kezdve és esetleg folytatólag a kö-vetkező napokon a legtöbbet ígérőknek örök áron fog eladatni.

A szóbeli árverés megkezdése előtt írásbeli aján-latok is adhatók be, de csakis az alábbjelzett részle-tes csoportokra vagy egyes dűlőkre, vagy az egész birtokra.

Az egyes csoportok vagy dűlők becsértéke a következő:

A) csoport II. dűlő	1—35 részl.	176 ^{75/1600}	hold	32335 frt.
B) " " "	36—45 " "	51 ¹⁰⁶⁶	" "	10131 " "
		II. dűlő egészben	227 ^{1441/1600}	42466 " "
C) csoport III. dűlő	1—35 részl.	175	" "	46635 " "
D) " " "	36—45 " "	50 ⁶⁶⁴	" "	11548 " "
		III. dűlő egészben	225 ⁶⁶⁴	58183 " "
A II. és III. dűlő együttesen		453 ²⁰⁵	hold	beecsértéke 100649 forint.

Minden versenyzni szándékozó köteles a szóbeli árverés megkezdése előtt a kikiáltási összeg 10%-át bántépénz fejében letenni.

Az írásbeli ajánlatok 50 kros bélyeggel és a ki-kiáltási árnak 10%-át tevő bántépénzzel ellátandók és azok borítékán határozottan kiteendő a tárgy, melyre az ajánlat tételik, továbbá az ajánlatban a megaján-lott vételár számokkal és betűkkel világosan kiírandó és végül az ajánlattevő által kijelentendő, hogy a fel-tételeket ismeri és azok minden pontjának magát fel-tétlenül aláveti.

A vételár tíz évenkénti egyenlő részletekben mindig az összes kün lévő hátralékok után az árverési eredmény vagy ajánlat jóváhagyása napjától a lefizetés napjáig számítandó 6% kamatokkal együtt törlesztendő. — A bántépénz az első részletbe fog betudatni.

A tulajdoni jog telekkönyvi átírása csak a vé-telár teljes törlesztése után fog megengedtetni. Az árverési eredmény jóváhagyása napjától a vevő az összes adókat és terheket viselni köteles, ellenben ugyanazon naptól a föld jövedelme őt illeti meg, s ezért a fennálló haszonbér szerződések is azon naptól a vevőre ruháztatnak; a vevőkre hagyatván, hogy ama szerződések határozmányai alapján a mostani bérlővel való viszonyukat tetszésük szerint, de az eladó kincs-tár közbenjárása és szavatossága nélkül rendezhessék.

A részletes eladási terv- és az árverési valamint a szerződési feltételek Zomborban a m. kir. jószágigaz-gatósnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekin-tethők. — Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Zombor, 1884. évi szeptember hó 15-én.

2-2

A m. kir. jószágigazgatóság.

9859. szám.
tkv. 1883.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi ha-tóság közhírré teszi, hogy Vírter Károly végrehaj-tónak Maljuk István végrehajtást szenvedő elleni 250 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyé-ben a zombori kir. törvényszék területén lévő Monos-torszegh község határában fekvő, a monostorszeghi 820. sz. tjkvben A. I. 9—16. sorsz. a. foglalt ^{2/3} telekföldből Maljuk István monostorszeghi lakost megillető ^{1/3} telekföldből álló birtokjuttalékára az árverést 1282 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1884-ik évi decem-ber hó 10-ik napján délelőtti 10 órákor** Monostor-zegh községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becs-árának 10%-át vagyis 128 frt 20 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyam-mal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijel-ölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bántépénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1884. évi június hó 5-ik napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Nincs többé fogfájás!

DOM MAGUELONNE főnök a tisztelendő benediktinusoknál Soulaban (Gironde) használatát által.

FOG-SZERE

Két arany érem, Bruxelles 1883. a legmagasabb kitüntetés. — Főtitkára 1873. Bonnard Pierre prio által.
1. palack 1. 2. és 4 frt, per 75 kr. és 1 frt, pasta 1 frt.

Eau de Zénobie erősítő, megerősítő és egyedül képes a szin viz-szálítására és a hajszálak elmozdítására. — Főtitkára 1873. Bonnard Pierre prio által.
1. palack 1. 2. és 4 frt, per 75 kr. és 1 frt, pasta 1 frt.

Lotion végétale Cephaline, jótékony a fejmosásra egyszerűságra, hajmosásra.

Annaline Colloïd, kitűnő a bőrbetegségek, kiütések, égések stb ellen.

Parfümök, nagy választéka az ismert angol és francia il-lat-szerűknek.

Poudre fleur de riz de Lahore, elismert legjobb rizapor, finom illatú.

Glycerine anglaise, kitűnő szer a bőrmel fagyások ellen stb.

Főtitkarsága a nagyban eladásra

A. Seguin 3. rue Huguerie Bordeaux.

Raktár Zomborban: Heindholer Robert és Weidinger S. és Zs. uraknál.

Két TANONC felvétetik

FRIEDEL PÁL

10-7

vas- és fűszerkereskedésében A P A T I N B A N.

A szerb nyelvben jártasok előnyben részesülnek.

3259. sz.
tkvi 1884.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi ha-tóság közhírré teszi, hogy Trischler Ferenc Xaver vég-rehajtónak Oszwald Fülöp végrehajtást szenvedő el-leni 1000 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végre-hajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő Kernyaja község határában fekvő, a kernyajai 197. sz. tjkvben Oszwald Fülöp nevén álló A I. 406—407. hr., 201. ö. i. sz. ház és 672 öl beltelek 710 frt, az A 75716. hr. sz. 180 □ öl szőlőre 126 frtban az árverést a fenti ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1884. évi december hó 11-ik napján délelőtti 10 órákor** Kernyaja községhezánál megtartandó nyilvános árveré-sen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bántépénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1884. évi június hó 19-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hirdetmény.

A »Bezdáni szigetet ármentesítő társulat« **folyó hó 28-ik napján délutáni 2 órákor Bezdánban**, a község-háza tanácstermében ren-des évi közgyűlést tart, melynek tárgya a mult évi számadás megvizsgálása, az elhalálozás foly-tán megüresedett választmányi tagsági helynek választás útján leendő betöltése s netalán in-dítványok.

Kelt Bezdánban, 1884. évi szept. hó 17-én.

Bosnyák János,
elnök.

1628. szám.
tkv. 1884.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi ha-tóság közhírré teszi, hogy Buják Pál végrehajtónak Alparacz Mladen végrehajtást szenvedő elleni 60 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő Zombor város határában fekvő, a zombori 2519. sz. tjkvben Alparacz Mladen nevén álló A 78408—8409. hr. sz. 2 hold 863^{5/4} öl szántó és nádas 548 frtban úgy (8672—8675) hr. 605. ö. i. sz. ház és 1378¹² □ öl szőlő 546 frtban az árverést külön-külön ezennel meg-állapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1884-ik évi december hó 10 ik napján délelőtti 10 órákor** a kir. telekkönyvi ható-ság, illetve kiküldöttnek hivatalos helyiségében meg-tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becs-árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymi-niszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes ér-tékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bántépénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabály-szerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1884. évi június hó 19-ik napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Ajánlati árlejtés.

Az Eszék melletti kőgyvár-bobotai csatorna érdekeltjei ezennel közhírré teszik, hogy a nevezett csatorna tisztítását célozzák. A kitisztítandó vonag-összes hosszúsága 21 kilométer összesen 24000 köb-méter földkiemeléssel.

Ezenkívül ugyanezen csatorna 7 kilométernyi hosszúságban újból kikotrándó.

Az ajánlati összegnek megfelelő 5% nyi bántépénzzel felszerelt ajánlatok folyó évi október 1-éig alulírottához beküldendők, hol esetleg a kívánt köze-lebbi felvilágosítások is megadatnak.

Pfeiffer Károly Lipót,
társulati elnök.

2-2

5247 sz.
tkvi 1883.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi ha-tóság közhírré teszi, hogy Sztianszy Rozália végre-hajtónak Kiriák Emil zombori lakos végrehajtást szenvedő elleni 92 frt tőkekövetelés és jkai iránti végre-hajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zom-bori kir. járásbíró) területén lévő, Zomborban fekvő, zombori jutalékára az árverést 132 frtban ezennel meg-állapított kikiáltási árban, az árverést azzal, hogy ezen ju-talékokra öz. Kiriák szül. Hadzsits Krisztina javára C. I. a bekebelezett életfogytiglani hasznélvezeti jog árverés által nem érintetik, elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1884-ik évi november hó 6-ik napján délelőtti 9 órákor** ezen kir. trvszék mint tkvi hatóságnál, illetve a kiküldött hiv. helyiségében meg-tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminisz-teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bántépénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1884. évi aug. hó 21. napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

1249. szám
kig. 1884.

Pályázati hirdetmény.

Bácsujfalu községében a községi végrehajtói állás üresedésben levén, annak betöltésére pályázat nyitattik.

Felhívának a pályázni óhajtok, miszerint eddigi működésüket, úgy a tót, esetleg más szláv nyelvnek szóbeli bírását igazoló okmánnyal felszerelt kérvényei-**ket folyó évi október hó 10-ig** alulírt előljá-róságnál benyujtsák.

A betöltendő állással a községi pénztárból havonkinti utólagos részletekben felveendő évi 300 frt továbbá a községi jegyzőtől negyedévenkénti részle-tekben felveendő külön évi 10 forint készpénzfizetés van egybekötve.

Kelt Bácsujfalun, 1884. évi szeptember 23-án.

Wundszám Ferenc,
jegyző.

3-1

Krusza János,
bíró.